

Ügyszám: NAIH/2020/3384/2.
Ügyintéző: Dr. Berei Szonja
Tel.: 391-1412
Hiv. sz.: BM/4706/2020.

Dr. Felkai László úrnak
közigazgatási államtitkár
Belügyminisztérium

reka.eros-nyerges@bm.gov.hu, szkhat@bm.gov.hu

Tisztelt Államtitkár Úr!

Az egyes törvényeknek a polgárok biztonságát erősítő módosításáról szóló törvény tervezetéhez a személyes adatok védelme és a közérdekű adatok nyilvánossága szempontjából észrevételt a következő észrevételeket teszem.

1. A tervezet 19. §-ához, a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 8. § (7) bekezdés új c) pontjával kapcsolatban megjegyzem, hogy az elektronikus hírközlési hálózatok ellenőrzése, még ha az ellenőrzés nem is terjed ki az azon folytatott kommunikációra, csak akkor lehet jogszerű és akkor állhat összhangban az Alaptörvény által biztosított alapjogokkal és értékekkel, ha ez az ellenőrzés a gyakorlati megvalósítás során nem fog teljes körű megfigyelést jelenteni, és ha az abból szerzett adatokat nem használják fel egyéb célokra, pl. a megfigyelték kapcsolati hálójának feltérképezésére. Az is fontos szempont, hogy az ellenőrzés során megszerzett adatokat a lehető legrövidebb megőrzési idő után törölni szükséges. Mindezen feltételek figyelmen kívül hagyása esetén a 8. § (7) bekezdés új c) pontjában előírt feladat végrehajtása egy olyan hivatalból végzett, korlátlan megfigyelést eredményezhet, amely nem áll összhangban az alapjogi követelményekkel és nem nyújt garanciát a személyes adatok és a magánélet védelméhez.

2. A bünyügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bünyügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnytv.) 37. §-ában a daktiloszkópiai nyilvántartás céljának meghatározása g) és h) ponttal, továbbá a Bnytv. 52. §-ának d) és e) ponttal történő kiegészítésének szükségessége kérdéses. E két esetben a daktiloszkópiai és a DNS profil nyilvántartás létrehozásáról, az adatkezelésről, így annak céljáról a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Körtv.) rendelkezik. E két adatkezelési célt megfelelő módon a Körtv. módosítása is tartalmazza. A Bnytv. szerinti daktiloszkópiai és DNS nyilvántartásban történő adatkezelés alapvetően más célokból történik. A Körtv. szerinti daktiloszkópiai és DNS nyilvántartás adatai összevetésre kerülnek ugyan a Bnytv. nyilvántartásaival, a Körtv-ben meghatározott célok elérése érdekében, de ez nem jelenti azt, hogy a Bnytv. szerinti nyilvántartások adatkezelési célja is ki kell hogy bővüljön. Ellenkező esetben minden olyan nyilvántartás adatkezelési célja ki kéne hogy bővüljön, amelyben egyeztetés, adatátvitel

történik, egy másik nyilvántartásban szereplő adatkezelés érdekében. (PI: személyiadat- és lakcímnnyilvántartás és a közúti közlekedési nyilvántartás között, vagy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban tárolt arcképeknek nem adatkezelési célja, az ami az arcképelemzési nyilvántartásnak, pedig történik adatátvétel.)

3. A tervezet 97. §-a kiegészíti a Bnytv-t egy IV/A. fejezettel a vétlen nyomszennyezés kizárása szolgáló nyilvántartás (eliminációs nyilvántartás) létrehozása érdekében. Az eliminációs nyilvántartásban szereplő biometrikus adatok kezelése a Bnytv. szerinti nyilvántartások adatkezelési céljához kapcsolódik. A tervezet szerinti célja a büntetőeljárás során rögzített biometrikus minta vétlen szennyeződése kiszűrésének egyszerűsítésével az elkövető azonosítása. Vagyis az adatkezelési cél ez esetben is bűnüldözési célt szolgál. A rendkívüli haláleset miatt folyó közigazgatási hatósági eljárásban az ismeretlen személyazonosságú elhunyt személy azonosítása esetén azonban a bűnüldözési adatkezelési cél megkérdőjelezhető.

Ebből következően a Bnytv-ben a daktiloszkópiai és DNS nyilvántartás kezelése – a rendkívüli haláleset miatti közigazgatási eljárásban ismeretlen elhunyt személyazonosságának megállapítása kivételével – bűnüldözési célú adatkezelés, így az Infotv. hatálya alá tartozik. Az eliminációs adatbázisban történő adatkezelés a tervezet szerinti célját tekintve (büntetőeljárás során rögzített biometrikus minta vétlen szennyeződése kiszűrésének egyszerűsítésével az elkövető azonosítása) bűnüldözési célú adatkezelés, így az Infotv. hatálya alá tartozik.

Az eliminációs adatbázisban kezelni kívánt adatok (ujjnyomat, DNS profil) biometrikus adatok, így különleges adatok. A különleges adatok kezelésének jogalapja pedig – ellentétben tervezet 97. §-a szerinti a Bnytv. 66/A. § (2) bekezdésében foglaltakkal – az Infotv. szerint nem lehet az érintett önkéntes hozzájárulása. Ennek megfelelően az eliminációs adatbázis kezelésének jogalapja csak törvény által előírt kötelező adatkezelés lehet. (Infotv. 5. § (2) b) pont.) (Ezzel kapcsolatban egyébként az eliminációs adatbázis szabályozási koncepciójának kialakítása során a Hatóság javasolta azt a megoldást, hogy a minta levétele alapuljon az érintett hozzájárulásán, azt követően azonban a minta birtokában azt már kötelező módon írja elő a törvény annak az adatbázisban történő felhasználását.)

4. A tervezet 161. § (2) bekezdése szerint a körözési célú daktiloszkópiai nyilvántartás és a körözési célú DNS-profil-nyilvántartás kapcsán:

„d) az ujj- és tenyérnyomat, valamint a DNS-profil meghatározásra alkalmas anyagmaradvány rögzítésének, illetve az ujj- és tenyérnyomat és a szájnyalvákahártya-törlet levételének részletes technikai szabályait; a DNS-profil meghatározásának szakmai-módszertani követelményeit; továbbá a nyilvántartás technikai vezetésének részletes szabályait,

e) a körözési eljáráshoz kapcsolódó biometrikus adatok nyilvántartása részére történő adatközlés és az e nyilvántartás által teljesített adatszolgáltatás rendjét”

Ezzel összefüggésben nem kifogásolom a nyilvántartás technikai vezetésének, a mintavétel levételének, a DNS profil meghatározása szakmai szabályainak rendeletben történő megállapítása. Azonban a körözési eljáráshoz kapcsolódó biometrikus adatok nyilvántartása részére az adatközlés és az e nyilvántartás által teljesített adatszolgáltatás

rendjének rendeleti szinten történő megállapítása nem megfelelő. E szabályokat mint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó lényeges szabályokat törvényi jogforrási szinten kell meghatározni.

5. A tervezet 37. §-a szerint a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 4. § (1) bekezdése új g)-m) pontokkal egészül ki. Ezek közül a j) pont előírja, hogy a rendőrség a leendő fegyveres biztonsági őrnél végezzen környezetanulmányt. Ezzel kapcsolatban javaslom a szabályozás kiegészítését, mivel a tervezet szövegéből a környezetanulmányra vonatkozó alapvető szabályok sem derülnek ki: mire terjedhet ki a környezetanulmány, milyen mélységi ellenőrzést jelent, és ehhez kapcsolódóan a személyes és különleges adatok milyen körének megismerésével jár? Hogyan tájékoztatják róla az érintettet, előzetesen vagy utólagosan, írásban vagy szóban? A feltárt adatok közül és az azokból levont következtetésekből mit ismerhet meg? Amely adatot, következtetést nem ismerhet meg, azt miért nem? Ki dönt arról, hogy a megismerési kérelmének eleget tesznek-e és mely jogszabályi rendelkezésen alapul a döntése? Javaslom a tervezet kiegészítését és a szabályozás átgondolását.

6. A tervezet 127. §-a úgy módosítja a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvényt (a továbbiakban: Lrtv.), hogy az azonosítási eljárást lefolytató hatóságot felhatalmazza arra, hogy az eljárás lefolytatása érdekében közhiteles nyilvántartásokból adatszolgáltatást kérjen. Ehhez hasonlóan az Lrtv. 11. §-ára vonatkozóan a tervezet 134. §-a azt mondja ki, hogy az általános javaslattevő hatóság jogosult közhiteles nyilvántartásokból, illetve a d) pontban felsorolt egyéb forrásokból adatszolgáltatást kérni. A tervezet szerint ráadásul ezt az adatszolgáltatást a címzettek nem tagadhatják meg.

Szeretném kiemelni, hogy amennyiben a közhiteles nyilvántartásokból való adatkérés személyes adatok átadására (is) irányul, ez esetben ez a felhatalmazás csak úgy lehet jogszerű, ha az Lrtv. felsorolja, hogy melyek ezek a nyilvántartások, amelyekből személyes adatok átadására kerülhet sor a törvényben megjelölt célból, és hogy pontosan a személyes adatok mely köréről van szó. Ezen kívül, ha az Lrtv. 11. §-ában megjelölt adatátadás személyes adatokat is érint, akkor azon törvényi előírásnak, hogy az adatszolgáltatás nem tagadható meg, az előterjesztő szerint vélhetően az a funkciója, hogy más törvényekben, egyéb jogszabályokban előírt, a személyes adatok kezelésére vonatkozó rendelkezéseket felülírjon. Önmagában ezt sem tartom problémamentesnek, hogy a személyes adatok kezelését szabályozni hivatott jogszabályi rendszert a tervezet egy rendelkezéssel keresztülhúzná. Nem hagyható azonban figyelmen kívül az sem, hogy a személyes adatok kezelését nagymértékben az Európai Unió általános adatvédelmi rendelete szabályozza, amelynek alkalmazásával szemben nem élvezhet elsőbbséget az Lrtv. Javaslom a kollízió megszüntetését, a szabályozás újragondolását.

Megjegyzem, hogy a tervezett módosítások fontosságára és azok várható információs alapjogi hatásaira tekintettel a Hatóság álláspontja szerint nem állt elégséges időkeret rendelkezésre a tervezet véleményezésére. A rendelkezésre álló szűkös időkeretben a Hatóság csak a koncepcionális észrevételek megtételét tartotta megvalósíthatónak és jelen észrevételezés nem terjed ki az előterjesztés valamennyi pontjára részletesen. Ebből

következően a Hatóság nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a jövőben élni kíván a jogterületet illetően észrevételekkel.

Felhívom a figyelmét, hogy a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény 8. § (2) bekezdése szerint az erre kijelölt honlapon közzé kell tenni és társadalmi egyeztetésre kell bocsátani a törvények tervezetét és indoklását. Mivel a kijelölt honlapon a tervezet nem található, javaslom a közzététel pótlását.

Budapest, 2020. *április 16.*

Üdvözlettel:

[Handwritten signature]
Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár